

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Hästhållningen växer så det knakar – motvind för hästsportcentret i Vasaregionen
 - KOKO-programmet i gång 2010
 - Landsbygdens ”vara eller inte vara”
 - *Stepping Stones* – skärgårdsprojekt med fokus på små öar
 - Studia Generalia Ruralia ges i höst vid ÅA i Vasa
 - Läs även detta: **Majoritet av kommundirektörer tror inte på KSSR som ekonomisk problemlösning* **Samhällsreprenörskap på årets Lokalekonomidagar i Västerås* **Seminarium diskuterar landsbygds politikens framtida riktlinjer* **Personbyte på Metodcenter*
-

HÄSTHÅLLNINGEN VÄXER SÅ DET KNAKAR – MOTVIND FÖR HÄSTSPORTCENTRET I VASAREGIONEN

Ridning har utvecklats till en av de verkligt stora motionsformerna i Sverige och Finland. Kring större städer har antalet hästar ökat så snabbt att den kommunala markplaneringen haft svårigheter att hänga med. En gallup för några år sedan i vårt land visade på 64000 vuxna och 53000 unga som aktivt utövade ridsport eller andra slag av ”hästverksamheter”, medan siffran i dag redan är uppe i 145000. I Sverige räknar man med att hästsektorn utgör jordbrukets femte största inkomstkälla. Den totala omsättningen i anslutning till trav, galopp, ridsport, hästuppfödning och turism uppgår till inte mindre än 460 miljoner euro årligen. Man räknar med att tio hästar direkt genererar en heltidsarbetsplats. Räknar man in alla spridningseffekter, har man kommit till att det finns 18000 heltidsarbetsplatser i anslutning till hästhållningen. Finland är på god väg i samma riktning. Hästen håller även på att bli viktig för turistnäringen i Finland och Sverige. Hästhållningen utgör ett tillväxtområde i den nya landsbygdsekonomin, t.ex. så köper ett av de största ridställen i Helsingfors med 50 hästar allt sitt hö från en by i Sydösterbotten. Efterfrågan på lämpliga hästgårdar är stor kring urbana centra, vilket kan få ”hästfamiljer” att flytta ut till ”djupa” landsbygden. Men samtidigt är den nya hästhållningen direkt beroende av och framvuxen ur en ”urban” efterfrågan (gäller både trav-, ridsporten och andra former av hästrelaterad motion och rekreation). Förenklat kan man säga att hästhållningen i dag bärs fram av en bred urban medelklass, men där olika former attraherar folk, både ”lågt och högt”, ung och gammal från både stad och land. I Vasaregionen har man, efter att travbanan i Vasa för några år sedan förstördes i en brand, arbetat hårt för att få till stånd ett hästsportcentrum med alla slag av aktiviteter i anslutning till den nya hästhållningen. Projektet har för vårt land varit unikt i sin breda vision av hur olika slag av hästaktiviteter skulle kunna samsas på samma område och samtidigt ge hela regionen en konkret och symbolisk arena, där man kunde visa hur Vasa stad och de omgivande kommunerna kunde samverka för att ge hela regionen ett lyft. Landsbygdsprofessorn Erland Eklund hoppas verkligen att hästsportcentret inte skall läggas till listan av lysande idéer som lades i en mapp. Uppgifterna är hämtade ur en artikel i lördagsupplagan (23.8) av Vasabladet, vilken

skrivits av professorn i rural forskning vid Åbo Akademi i Vasa, Erland Eklund, som tillika är landsbygdsprofessor.

I en rapport om hästsportcentret för Vasaregionen, som gjorts av en konsult i Tammerfors vid Kommunförbundets Audiators dotterbolag Auditorutveckling på uppdrag av Korsholms kommun, sägs bl.a. att effekterna för andra sportanläggningar inte har utretts tillräckligt vid planeringen av hästsportcentret, liksom centrets omfattning i förhållande till befolkningsunderlaget. Revisorerna påpekar även att kostnaderna drabbar skattebetalarna och att hästsportcentret inte kommer att gå med vinst, samt att den kommun som får centret på sin mark inte har fördel av det. Enligt källor som Vasabladet talat med ifrågasätts projektets storlek och realism bland politikerna i såväl Vasa som Korsholm. Nu har i alla fall både Vasa och Korsholm meddelat intresse för att mötas och diskutera hur man kan gå vidare (Vasabladet 26.8, <http://www.vasabladet.fi/story.aspx?storyID=25909> och Vasabladet 27-28.8, <http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=137518>).

KOKO-PROGRAMMET I GÅNG 2010

Ministergruppen för förvaltning och regional utveckling förordade 25.6 om att det regionala kohesions- och konkurrenskraftprogrammet (KOKO) skall starta i början av år 2010. Meningen är att man skall förbättra regionernas konkurrenskraft och balansera regionutvecklingen genom att stödja växelverkan och nätverksbildning. Av de nuvarande specialprogrammen för regionalutveckling integreras regioncentraprogrammet, den regionala delen av det landsbygdspolitiska specialprogrammet och skärgårdsprogrammet i KOKO, men däremot inte kompetenscentraprogrammet. Programdokumentet behandlas i statsrådet i oktober och kommunerna får en enkät i höst för att utreda vilka lokala verksamhetsområden och preliminära utkast till innehåll som kommunerna tänker föreslå till KOKO-programmet. Ytterligare lämnas förslag på teman och samordnande instanser för de nationella nätverken. Svarstiden går ut vid årsskiftet, medan statsrådet sedan fattar i september 2009 beslut om de lokala verksamhetsområdena, finansieringen, temana för nätverken och de samordnande instanserna. Strukturellt är programmet indelat i landskap och ingår i det regionala planerings- och regionutvecklingssystemet. Uppgifterna är hämtade från Österbottens förbunds *Nyhetsposten ~ Uutisposti* nr 7-2008, som kommer att finnas som länk under webbadressen <http://www.obotnia.fi/sv/document.aspx?docID=304>.

LANDSBYGDENS ”VARA ELLER INTE VARA”

Med en ökande knapphet på livsmedel och stigande matpriser, satsningen på bioenergi och allt större efterfrågan på olika råvaror, borde landsbygden ha en god förutsättning att utvecklas också i vårt land. Skall vi även i framtiden kunna försörja vår befolkning med mat, våra industrier med råvaror och ge tätortsbefolkningen möjlighet till rekreation, måste landsbygden hållas vid liv och även utvecklas. Men det finns orosmoln på himlen. Det är inte bara inom telekommunikationen som landsbygdens framtid är ifrågasatt. Det mindre vägnätet försämras hela tiden, samhällets servicepunkter minskas och avstånden till servicen blir allt längre för glesbygdsinvånarna. Men väldigt bekymmersamt är de diskussioner som förs om att vi måste koncentrera vår befolkning till stora tätorter för att klara av miljön och växthuseffekten. Men nu är det igen dags att höja rösten. Vad är då bättre och mera ändamålsenligt att göra detta, än genom en landsbygdsriksdag på Åland? Landskapet är ju ett av de områden i hela Norden, som påvisat att ett samhälle klarar sig mycket bra, trots att man satsar på småskaliga lösningar, en bebodd skärgård och med väl fungerande transporter, både mellan öarna men även till fastlandet.

Textsammandraget är från en längre artikel, vilken skrivits av mångårige ordföranden för Svensk Byaservice Henrik Svarfvar. Artikeln ingår i landsbygdsriksdagstidningen, som

utkommer nästa vecka.

Man kan bra anmäla sig till landsbygdsriksdagen ännu (sista anmälningsdag 12.9), ifall man inte behöver eller själv står för överfart och hotellrum. Deltagandet i själva tillställningen med festmiddag på lördagskvällen och besök på Skördefesten följande dag kostar då endast 30 euro. Anmälningsblankett finns på Svensk Byaservice hemsida under webb adressen <http://byaservice.web.mios.fi/document.asp?id=apwio2f8z4m>.

STEPPING STONES – SKÄRGÅRDSPROJEKT MED FOKUS PÅ SMÅ ÖAR

I början av september startar ett nytt skärgårdsprojekt, *Stepping Stones*. Projektet har som syfte att utveckla skärgården med speciellt fokus på små öar, vilka saknar fast vägförbindelse med fastlandet. Bland pilotöarna finns bl.a. Vänö i Dragsfjärd (Kimitoön från och med 1.1.2009), Nötö i Nagu (Väståboland) och små öar från Rimitos och Velkuas skärgårdar (Nådendal). Genom projektet vill man öka öbornas möjligheter att påverka utvecklandet av sin egen miljö. Nätverk mellan skärgårdsborna kommer att bildas för att stärka en gemensam skärgårdsidentitet och öka intresset för att utveckla skärgårdsbyarna. Här är tanken att öbor på olika håll i Finland, kan ha nytta av varandra i arbetet med att hålla skärgårdsöarna levande och attraktiva som boendemiljöer. Projektet *Stepping Stones* kommer även att grunda ett byakontor, där skärgårdsbor, bya- och hembygdsföreningar får stöd i utvecklandet av skärgården. Det är särskilt viktigt att öborna får stöd just nu, eftersom det på flera håll sker stora strukturella förändringar i och med sammanslagning av kommuner. Projektet, som förordats Leader-pengar av föreningen I samma båt – samassa veneessä ry, pågår drygt ett år och genomförs av Finlands Öar – Suomen Saaret (FÖSS). Samarbetspartners är de lokala bya- och hembygdsföreningarna. Uppgifterna finns på FÖSS' hemsida, <http://www.foss.fi>, och ingår även i deras nyhetsbrev som inom kort kommer upp på hemsidan.

STUDIA GENERALIA RURALIA GES I HÖST VID ÅA I VASA

I höst erbjuds en öppen föreläsningsserie Studia Generalia Ruralia vid Åbo Akademi i Vasa. Arrangör är enheten för landsbygdsforskning vid Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten. Sammanlagt kommer man under hösten 2008 att hålla tio föreläsningar, vilka är öppna för både allmänheten och studerande. Ämnena som tas upp är följande:

Tisdag 23.9 kl. 18-20

Professor Erland Eklund

Österbotten och europeisk landsbygdsforskning: ESRS - den europeiska landsbygds-kongressen i Vasa 2009

Professor Hannu Katajamäki

En vision för den finländska landsbygden

Onsdag 1.10 kl. 18-20

Forskare Henry Nygård

Entreprenörandan och industrialiseringen av den österbottniska landsbygden - myter och verklighet i ett historiskt perspektiv

HSS Media Lars Rosenblad

Ruralt och urbant i finlandssvenska medier

Onsdag 15.10 kl. 18-20

Författare Åsa Stenvall-Albjerg

Den möjliga hemkomsten

Äldre forskare Åge Mariussen

Innovativa regioner i den globala konkurrensens ekonomi - Österbotten som exempel

Onsdag 29.10 kl. 18-20

Professor Fjalar Finnäs

Gammal och ny befolkning på Kustfinlands landsbygd – vart är vi på väg?

Forskare Camilla Nordberg

Minoriteter och kulturellt medborgarskap

Onsdag 12.11 kl. 18-20

Professor Ann-Kristin Ekman

Forskarnas syn på den svenska landsbygden

Professor Erland Eklund

Slow food -rörelser och globala livsmedelskedjor: maten som livsmedel och kultur

Studia Generalia Ruralia programmet finns att laddas ner från webbadressen <https://www.abo.fi/student/media/8245/studiageneraliaruralia2008.pdf>.

Inom de ordinarie landsbygdsstudierna börjar i höst kursen *Naturresurspolitik och förvaltning*. Närmare information och kursprogram finns tillgängligt i början av september på webbadress <http://www.abo.fi/student/landsbygdsstudier>. Läs också allmän information om landsbygdsstudier vid Åbo Akademi i Vasa och om den europeiska rursociologiska

kongressen i Vasa hösten 2009.

Vid Svenska yrkesinstitutet (Syi) kan man avlägga Specialyrkesexamen för utvecklare av landsbygden, vilken består av tre examensdelar: företagsamhet, projektkompetens och verksamhet som utvecklare. Examen, vilken riktar sig till resurspersoner som arbetar i organisationer, föreningar eller företag med anknytning till landsbygd, är avlagd när alla tre examensdelar är godkända. Om det finns efterfrågan, så kommer det att ordnas närstudier i examensdelen projektkompetens under hösten 2008. Delexamen i projektkompetens avläggs efter närstudierna. De andra examensdelarna kan man avlägga senare. Examen, eller en del av examen, kan avläggas genom erkännande av tidigare kunskaper. Ett informationstillfälle ordnas 2.9 kl. 15-16 i Gamla Vasa vid Syi. För information om examen se Syi:s enhet i Vasa, som finns under webbadressen http://www.syi.fi/fortbildning/main.asp?site=utvecklare_landsbygden&sektor=naturbruk. Samma utbildning ordnas (på finska) i bl.a. Jalasjärvi på JAKK EU-tietokeskus. För vidare information se adressen <http://www.jakknet.com/eu-tietokeskus/fin/sivusto.asp?T=1&R=50>.

LÄS ÄVEN DETTA

Majoritet av kommundirektörer tror inte på KSSR som ekonomisk problemlösning

Största delen av kommundirektörerna i Finland tror inte att kommun- och servicestrukturreformen (KSSR) kommer att lösa kommunernas ekonomiska problem. Dagstidningen Turun Sanomat frågade 200 kommundirektörer, ifall de tror att projektet kan få slut på kommunernas ekonomiska kriser. Av de 100 kommundirektörer som svarade (motsvarande ca en fjärdedel av landets alla kommundirektörer), gav endast elva ett jakande svar. KSSR-projektet har som mål att organisera den kommunala servicen, så att den har en tillräckligt stark grund, både med tanke på invånarantalet som ekonomin. Kommunerna sporras även till att gå ihop. Enligt Pemars kommundirektör Jari Jussimäki har projektet koncentrerat sig på att driva fram kommunsammanslagningar och glömt bort att se över och förnya servicestrukturerna. Uppgifterna är ur en notis i lördagens (23.8) upplaga av Vasabladet.

Samhällsentreprenörskap på årets Lokalekonomidagar i Västerås

Årets tema för Lokalekonomidagarna 18-19.9 vid Mälardalens högskola i Västerås är *Lokal ekonomi – en förutsättning för Samhällsentreprenörskap*. Idén är att väcka frågor, men inte bara om entreprenörernas betydelse för lokalsamhället, utan även om samspelet mellan lokalt och urbant samhälle, liksom lokal och global utveckling. Under dagarna får du möjlighet att träffa många spännande samhällsentreprenörer, som t.ex. konstnären Mikael Genberg. Han berättar om ”Månhusprojektet”, ett projekt som inte bara handlar om att placera en röd liten stuga på månen, utan om att utmana hur vi tänker kring utveckling av samhället. *Info, program, anmälan (8.9 sista dag med ordinarie avgift) m.m. finns under webbadressen <http://www.lokalekonomidagarna.se/>.*

Seminarium diskuterar landsbygdspolitikens framtida riktlinjer

På Stundars i Solf, Österbotten ordnas 24.9 ett seminarium om vilka framtida riktlinjer i landsbygdspolitikerna som är viktiga för landskapet Österbotten. Avsikten med seminariet är att få med regionens åsikter i beredningen av den landsbygdspolitiska redogörelsen (2009-2020) och det femte landsbygdspolitiska helhetsprogrammet (2009-2013). Förmiddagen är vikt för diskussion i arbetsgrupper, medan det på eftermiddagen väntas anföranden om temat. Landsbygdsråd Eero Uusitalo från Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR), avdelningschef Pentti Lähteenoja vid jord- och skogsbruksministeriet, samt landsbygdsprofessorerna Erland Eklund (Åbo Akademi) och Hannu Katajamäki (Vasa

universitet) finns bland talarna, som simultantolkas. Seminariet arrangeras av Österbottens TE-central, Mellersta Österbottens förbund och Österbottens förbund tillsammans med YTR. *Program och anmälan till seminariet, som görs senast i dag (29.8), finns på webbadress www.maaseutupolitiikka.fi/ajankohtaista/selonteko/aluetilaisuudet.*

Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) arrangerar tillsammans med TE-centralerna och landskapsförbunden 15 diskussionstillfällen på olika håll i landet. Under tillställningarna diskuteras berörda områdens viktigaste linjedragningar för landsbygdspolitikens framtid. Målet är att få med regionernas synpunkter i landsbygdspolitiska redogörelsen, som görs för åren 2009-2020, och i beredningen av det femte landsbygdspolitiska helhetsprogrammet. Jord- och skogsbruksminister Sirkka-Liisa Anttila gav på våren 2007 YTR i uppgift att bereda statsrådets landsbygdspolitiska redogörelse för riksdagen. Helhetsprogrammet, eller YTR:s verksamhetsprogram, görs för åren 2009-2013 och det innehåller mer konkreta åtgärder än redogörelsen med förverkligare även utanför förvaltningen. Det första regionala diskussionstillfället ordnades (13.5) i Kajanalands.

Personbyte på Metodcenter

Marina Lindell, som fungerat som VD och koordinator för Metodcenter Ab är moderskapsledig. Lindell kommer emellertid att finnas kvar i Metodcenter som resursperson. Metodcenter sköts nu av studiecentralens personal. Ny teknisk VD och kontaktperson är Stefan Andersson. Han återfinns på Svenska studiecentralens kansli i Helsingfors och fungerar även som ekonomichef för studiecentralen. Andersson har varit med och utvecklat Metodcenter och dess verksamhet sedan starten, samt ingått i styrelsen för Metodcenter. På centrets webbsidor, www.methodcentre.com finns info om de tjänster som erbjuds.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
